

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЛІКВІДНОСТІ ТА ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ПрАТ «МИРГОРОДСЬКИЙ ЗАВОД МІНЕРАЛЬНИХ ВОД»

Вінницький національний технічний університет

Анотація. Здійснено розрахунок прибутку та ліквідності підприємства ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2018-2021 роки та доведено, що зв'язок між цими показниками є тісним та прямопропорційним.

Ключові слова: галузь мінеральних вод, прибуток, ліквідність.

Abstract. The calculation of the profit and liquidity of PJSC "Myrhorod Mineral Water Plant" for the years 2018-2021 was carried out and it was proved that the relationship between these indicators is close and directly proportional.

Keywords: mineral water industry, profit, liquidity.

Прибуток є головною метою діяльності будь-якого комерційного підприємства. Його ефективне планування, отримання та розподіл є запорукою успішного функціонування суб'єкта господарювання. В той самий час ліквідність підприємства виступає одним з основних показників його надійності та стійкості. Отже, успішне планування цих показників дозволить керівництву підприємства розробити ефективний план розвитку та зростання.

Метою дослідження є аналіз взаємозв'язку між прибутком підприємства та його ліквідністю, використовуючи дані фінансової звітності ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод».

Поняття «прибуток» є дискусійною економічною категорією. Його сутність ще у XVII ст. досліджував Адам Сміт, визначаючи як «частину вартості, що залишається після вирахування ренти та заробітної плати» [1, с. 96]. Дослідження економічної сутності прибутку триває донині. Значний внесок у дослідження його змісту та визначення джерел походження зробили С. Ф. Покропивний [2], Л. І. Шваб [3] та Н. М. Бондар [4]. Вони розглядають поняття «прибуток» як частину виручки, що залишається після відшкодування всіх витрат на виробничу й комерційну діяльність підприємства. О. О. Гетьман та В. М. Шаповал вважають, що «прибуток являє собою різницю між ціною реалізації та собівартістю продукції (товарів, робіт, послуг), між обсягом отриманої виручки та сумою витрат на виробництво та реалізацію продукції» [5, с. 387]. Як бачимо, наведені вище визначення поняття «прибуток» різні за формою, але схожі за своєю суттю, оскільки визначають прибуток як частину виручки від реалізації, що залишається компанії після оплати всіх витрат, необхідних для здійснення нею господарської діяльності. Отже, на нашу думку, прибуток це сума коштів, яка залишається підприємству після того, як підприємець розрахується зі всіма витратами, що були ним понесені за час виробництва продукції чи надання послуг.

Поняття «ліквідність» характеризує спроможність суб'єкта господарювання проводити розрахунки за своїми зобов'язаннями як за рахунок наявних грошових коштів, так і за рахунок грошових коштів, отриманих від реалізації окремих елементів майна підприємства» [6]. Також ряд вчених розглядають ліквідність як спроможність підприємства проводити розрахунки за своїми поточними зобов'язаннями, або як спроможність суб'єкта господарювання проводити свою фінансову діяльність [7]. Таким чином, ліквідність можна охарактеризувати як економічний показник, що вказує на те, чи спроможне підприємство оплатити свої борги, а отже чи здатне воно самостійно покрити всі свої витрати, навіть якщо вони були відкладені у вигляді кредитування.

Отже, економічні поняття «прибуток» та «ліквідність» прямо взаємопов'язані – чим більше підприємство отримує прибутку тим більше воно має змоги покривати свої витрати та борги, а отже має вищу ліквідність. Збільшення прибутку підприємства прямопропорційно впливає на його ліквідність і навпаки падіння прибутку буде характеризуватися падінням його ліквідності. Доведемо це, проаналізувавши фінансову звітність ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод», а саме баланс та звіт про фінансовий результат за 2018-2021 роки. Для розрахунку ліквідності використаємо формулу коефіцієнта покриття, який визначає відношення усіх оборотних активів до поточних зобов'язань і характеризує достатність оборотних активів підприємства для погашення своїх боргів [8]. Коефіцієнт покриття (Кп) показує загальні можливості підприємства щодо покриття, а тому він найкраще підходить для нашого дослідження. Для визначення коефіцієнта покриття скористаємося формулою [8]:

$$K_p = \frac{OA}{PЗ}$$

де, ОА – оборотні активи; ПЗ – поточні зобов'язання та забезпечення.

Використовуючи наведену вище формулу та фінансову звітність ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» [9] розрахуємо коефіцієнт покриття та визначимо відносну динаміку його зміни. Результати розрахунків занесемо у таблиці 1.

Таблиця 1 – Коефіцієнт покриття підприємства та динаміка його зміни

	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Середнє значення
Оборотні активи	138073 тис. грн	203091,5 тис. грн	245347,5 тис. грн	219270 тис. грн	201445,5 тис. грн
Короткостроковий позиковий капітал	52254,5 тис. грн	57371 тис. грн	59000,5 тис. грн	26911,5 тис. грн	48884,38 тис. грн
Коефіцієнт покриття	2,64	3,54	4,16	8,15	4,62
Відносна різниця між поточним і попереднім роками	-	1,34	1,17	1,96	1,49

Для визначення динаміки змін чистого прибутку підприємства також використаємо фінансову звітність ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» [9]. Результати зроблених розрахунків занесемо у таблиці 2.

Таблиця 2 – Чистий прибуток підприємства та динаміка його зміни

	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Середнє значення
Чистий прибуток	39459 тис. грн	118216 тис. грн	43266 тис. грн	39989 тис. грн	60232,5 тис. грн
Відносна різниця між поточним і попереднім роками		3,00	0,37	0,92	1,43

Проаналізувавши отримані результати бачимо, що при зміні прибутку на 1, коефіцієнт покриття змінюється на 1,04, що може свідчити про те, що ці показники мають дуже схожу динаміку змін, що доводить їхній тісний взаємозв'язок. Звичайно, отримане значення не є абсолютним і залежно від ситуації на підприємстві, зміні тих чи інших показників, можна отримати інше значення. Проте, якщо ми говоримо про планування на підприємстві або загальний зв'язок досліджуваних показників, то можемо чітко стверджувати, що представлені розрахунки характеризують існування тісного взаємозв'язку між чистим прибутком на ліквідність підприємства, а саме: збільшення прибутку підприємства пропорційно збільшує його можливість покривати витрати та кредитні зобов'язання, а отже зв'язок між ліквідністю підприємства та його прибутком є прямопропорційним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Адам С. Дослідження про природу і причини багатства народів. Київ: Ексмо, 2016. 1056 с.
2. Покропивний С. Ф. Економіка підприємства: Підручник. [2-ге вид. перероб та доп.]. К.: КНЕУ, 2001. 352 с.
3. Шваб Л. І. Економіка підприємства: Навч. посібник [4-те вид.]. К.: Каравела, 2013. 584 с.
4. Бондар Н. М. Економіка підприємства: Навч. посібник. К.: Видавництво А.С.К., 2014. 400 с.
5. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства: Навч. посібник. К.: Центр навч. літератури, 2012. 488 с.
6. Дорошенко А. П. Оцінка ліквідності та платоспроможності в контексті діагностики загального фінансового стану підприємства. Ефективна економіка. 2010. № 3. URL: www.economy.nauka.com.ua.
7. Шевченко О. А. Аналіз рівня ліквідності підприємств легкої промисловості. URL: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/21167/3815.pdf>
8. Спіфанова І. Ю., Джеджула В. В. Фінансовий аналіз та звітність: практикум. Вінниця: ВНТУ, 2017. 46 с.
9. Фінансова звітність ПрАТ «Миргородський завод мінеральних вод» URL: <https://smida.gov.ua/db/prof/00382651>

Зянько Віталій Володимирович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: fk.zank@gmail.com

Слюсар Владислав Олександрович – аспірант, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: vladslyusar@gmail.com

Zianko Vitalii V. – Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Finance and innovative management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: fk.zank@gmail.com

Slyusar Vlad O. – postgraduate, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: vladslyusar@gmail.com